

Адыгэ Республикэм

№ 195 (19960)

2011-рэ илэс

БЭРЭСКЭШХУ
ЧЪЭПЫОГЪУМ и 7

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу
А. К. Тхьаклушынэм,
Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм афэкIo
Ныбджэгъу лъапIэхэр!

Хъугъэ-шIэгъэ шIагъом — Адыгэ Республикэм ия 20-рэ илэс
фэиI сышхуфэгъушIо!

Мы хъугъэ-шIагъэм Урысые къэралыгъо зыкIым хэхьэрэ ре-
гионым ыпэкIэ хэхьоныгъэ ышIынымкIэ мэхъанэишхо шIагъ.
А илэсхэм къаклоцI республикэм бэ щашIагъэр ащ исоциальнэ-
экономикэ амалхэр къызфэгъэфедэгъэнхэмкIэ, Адыгеим икуль-
турнэ-тарихъ кIэн къызтегъээнэжыгъэнымкIэ, Кавказ къэ-
ралыгъо чIыонс заповедникэу ЮНЕСКО-м идунэе кIэн спискэ
хэхьэрэм иэкосистемэхэмкIэ республикэр цIэрыIo хъугъэ.
Лъэпкэ зэфэшхьафхэм къахэкIыгъэхэм дин зэфэшхьафхэр
ишхуиреспубликэ ишалэжыгъ. Дин зэфэмидэхэр зылэсхэрэм,
лъэпкэ зэфэшхьафхэм къахэкIыгъэхэм язэгурьIоныгъэрэ ма-
мырныгъэмрэ регионым зыпкытыныгъэ илэынымкIэ апишэ-
рэ мэхъанэ яI.

Непэ регионым ипредприятиехэм хэхьоныгъэ ягъэшIыгъэ-
ныр, инвестициехэр нахьыбэу къахалхъанхэм иамал зэхьэ-
гъэныр, Урысые Федерацием инэмыкI субъектхэм адырIэ
зэдэлэжыгъэныгъэр гъэпытэгъэныр пстэуми апишэу щыт.
Мэхъанэишхо зилэ социальнэ проектхэм ягъэцIэнкIэ амалэу
щылэхэр нахьышIоу къызфэгъэфедэгъэнхэм, цIыфхэм ящылэкIэ-
псэукIэ зыкIэгъэгъэтыгъэным ар афIорышIэнэу сэгъуэ.

Адыгэ Республикэми, ащ щыпсэхэрэми насыныр, шIур ягъо-
гъэунэу, нахьышIоу щылэр зэкIэ къадэхъунэу сафэлъаIo.

Урысые Федерацием и Президентэу Д. МЕДВЕДЕВ

Республикэм хэхьоныгъэхэр ешIых, ыпэкIэ лъэкIуатэ

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгэ Республикэр зызэхашагъэр илэс 20 зэрэхъугъэм
фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхэхъэ АР-м и Къэралыгъо филармо-
ние щыкIуагъ. Ащ хэлэжыагъэх АР-м и Лышхъхъу Тхьаклу-
шынэ Аслъан, АР-м и Парламент идепутатхэр, министр-
хэм я Кабинет хэтхэр, федеральнэ ыкIи республикэ
къулыкхуэхэмрэ ведомствэхэмрэ ялыкIохэр, заом ыкIи
IoфшIэным яветеранхэр, нэмыкIэхэри.

Джащ фэдэу торжественнэ
зэхэхъэм къеблэгъагъэх Крас-
нодар крайм, Къэбэртэе-Бэлъ-
къар ыкIи Къэрэщэе-Щэрджэс
республикэхэм, Ингушетием,
Урысыем инэмыкI шьолъыр-
хэм къарыкIыгъэ лыкIo куп-
хэр.

УФ-м ФедерациемкIэ и Совет
и Тхьаматэу Валентина Матвиен-
кэм, УФ-м и Къэралыгъо Думэ
и Тхьаматэу Борис Грызловым,
УФ-м и Президент и Полномоч-
нэ лыкIoу Къыблэ федеральнэ
шьолъырым щылэ Владимир Ус-
тиновым, тикъэралыгъо и субъект
зэфэшхьафхэм япашэхэм, нэ-
мыкIэхэми яшIуфэс тхыгъэу къа-
гъэхьыгъэхэм къяджагъэх.

Илэс 20-м къыклоцI респуб-
ликэм тарихъ гъогуо къыкIугъэм,
а уахътэм гъэхьагъэу ышIыгъэ-
хэм, непэ ищылакIэ зыфэдэм афэ-
гъэхьыгъэ фильмэу Адыгэ къэ-
ралыгъо телерадиокомпанием
и журналистхэм къагъэхьазыры-

гъэм къэзэрэугъоигъэхэр ягуапэу
еплэыгъэх.

Нэужым гушылэр ыштагъ АР-м
и Лышхъхъу.

— Республикэм щыпсэхэр-
рэр! ТихьэкIэ лъапIэхэр! АР-р зы-
зэхашагъэр илэс 20 зэрэхъугъэм
фэиI зэкIэми сигуапэу сышхуфэ-
гушIо, — къыIуагъ Тхьаклушынэ
Аслъан. — 1991-рэ илэсым
Адыгеим щыпсэурэ цIыф лъэпкэ
зэфэшхьафхэм яшIоигъоныгъэ-
кIэ республикэ статус тилэ хъугъэ.
УФ-м хэхьэрэ субъектыр эконо-
микэм ыкIи политикэм алэыны-
къокIэ ылгъэ пытэу зэрэтеуца-
гъэр непэ къэпIон плъэкIышт.
Илэс зэкIэлъыкIохэм къаклоцI
республикэм мамырныгъэрэ
лъэпкэ зэгурьIоныгъэрэ зри-
лър зэкIэми анахъ шъхьалэу
къыхэбгъэщын фае. Адыгеим
щыпсэурэ нэгырэ пэпчэ ищылэ-
кIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэ-
ныр ары тэ пшъэрылгъэу тилэр,
ар тапэкIи дгъэцакIэзэ ыпэкIэ ты-

лыкIотэгъшт. Республикэм зичэ-
зыу мэфэкIэу хигъэунэфыкIырым
гъэхьэгъэшIухэр ышIыгъэхэу пэ-
гъокIы. БэмышIэу УФ-м и Пре-
зидентэу Дмитрий Медведевыр
Мыекъуапэ зыщэлэм, тирегион
социальнэ-экономическэ хэхьо-
ныгъэхэр ышIынхэмкIэ АР-м и
Правительствэ зэшIуихырэ Ioфы-
гъохэм осэшхо къафишIыгъ.
Агропромышленнэ комплексым-
кIэ зыбгъазэмэ, мы аужырэ илэс-
хэм лэжыгъэ бэгъуагъэ къэтхьы-
жыгъ. Экономикэм хэхьоныгъэ-
хэр ышIынхэмкIэ амалышIу къэ-
зытырэ бизнес цIыкIумрэ гуры-
тымрэ алэыныкъокIэ субъекты-
кIэхэр къызIутхыгъэх, ащ ишIуа-
гъэкIэ нэгырэ миниплIым ехъу-
мэ IoфшIэлэпIэ чIыплэхэр зэрагъэ-
гъотыгъэх. Инвесторэу республи-
кэм кыхьэхэрэм япчъагъэ хэп-
шIыкIэу зэрэхъуагъэри кыхьэб-
гъэщын фае. Мы илэсым Шъачэ
щыкIогъэ экономическэ фору-
мым сомэ миллиард щэкIым ехъу
зытефэрэ зэзэгъыныгъэхэм тащы-
кIэтхэн тлэкIыгъэ. Аужырэ илэс-
ситфыр пштэмэ, сомэ миллиард
50 фэдиз инвестициеу тизкономи-
кэ къыхалхъагъ, а пчъагъэм къе-
ушыхъаты непэ тирегион инвес-
торхэмкIэ хьопсагъоу зэрэщытыр.

АР-м и Лышхъхъу къызэриIуа-
гъэмкIэ, гъэхьагъэу щылэхэм къа-
щымыуцухэу ыпэкIэ лыкIотэгънхэ
гухэлэ яI. Анахъэу анаIэ зыты-
рагъэтышIтэу кыгъгъэнфагъэр со-
циальнэ сферэр ары. Псауныгъэр
къэухъумэгъэным ыкIи гъэсэ-
ныгъэм ясистемэхэм, туризмэм,
экономикэм инэмыкI лэныкъо-
хэми хэхьоныгъэхэр ашIынхэм
анаIэ зэрэтырагъэтыштыр рес-
публикэм ипашэ кыхигъэунэ-
фыкIыгъ.

Республикэм игъэпсын зилэ-
хьышIу хэзышIыхьагъэхэм, ар
непэ дахэу, мамырэу псэуным фэ-
лэжыгъэ пстэуми зэрафэразэр
къыIуагъ АР-м иапэрэ Прези-
дентэу Джарымэ Аслъан. Адыге-
ир илэс 20 зэрэхъугъэм пае рес-
публикэм щыпсэурэ цIыфхэм
ямызакъоу, IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилэпкъэгъухэми ар
къафэгъушIуагъ.

Адыгеим итворческэ коллек-
тив анахъ дэгъухэм къатыгъэ
концертнымкIэ мэфэкI Ioфтхьабэр
зэфашIыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Правительствэ телеграммэхэр

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу Тхьаклушынэ Аслъан,
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Федор Федорко афэкIo

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кымтэ ыкIор!

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Федор Петр ыкIор!

Шъори, Адыгэ Республикэм зэкIэ щыпсэхэрэми ишхуирес-
публикэ зызэхашагъэр илэс 20 зэрэхъурэм фэиI сышхуфэгъушIо!

Илэс 400-м къехъугъ Адыгеим щыпсэурэ цIыф лъэпкы-
бэмэ ящылэныгъэ пытэу Урысыем зепхыгъэр. Адыгеим ицункIэ
гъогуо мыпсынкIэ къыкIугъ, ау анахъэу мэхъанэ зилэагъэр а илэс-
хэм къаклоцI республикэм фэсакъызэ зэгъуэгъушIу зэфыщы-
тыкIэхэр къызэригъэгъуэнэщытыгъэр, иэкономикэ, икультурнэ
амалхэм зэрахигъахъоштыгъэр ары.

Джэсирэ Адыгеир тухэгъэгъу ирегион анахъ дахэхэм гушъ-
хьэлэжыгъэ кIэн бай зилэхэм зэу ащыт. ИчIыонс зэрэдахэм,
ичIыгъхэр зэрэгъэбгъэгъуэм яшIуагъэкIэ экономикэм иаграр-
нэ сектор, туризмэм хэхьоныгъэ ашIынымкIэ, инвестици-
ехэр къыхалхъанхэмкIэ ащ амалышхохэр IэкIэлъых.

Адыгеим исхэм ягъэхэлхэр щылэныгъэм къазэрацыдэхъуш-
тым, Урысые къэралыгъом игъэпытэн республикэм илахьышIу
зэрэхишIыхъащтым сицыхъэ телъ.

Адыгэ Республикэм зэкIэ щыпсэурэмэ псауныгъэ пытэ,
щылэкIэ-псэукIэ дэгъу ялэнэу, мамырэу, зэгурьIохэу щылэнхэу
сафэлъаIo.

Лъытэныгъэ къышхуфэгъушIэу В. МАТВИЕНКО

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу А. Тхьаклушынэм фэкIo

Лъытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кымтэ ыкIор!

Ори, Адыгэ Республикэм зэкIэ щыпсэхэрэми мэфэкI шIагъом
— Адыгэ Республикэр зызэхашагъэр илэс 20 зэрэхъурэм фэиI
сышхуфэгъушIо!

Адыгеим бэишIагъэ ищылэныгъэ Урысыем зырипхыгъэр. Адыгэ
Республикэр непэ Урысые Федерацием и субъект шъхьафитэу
щыт. Илэс 20-м къыклоцI республикэм зэхьокIыныгъэ ин-
хэр фэхъугъэх. Анахъэу мэхъанэ зилэр мы аужырэ илэсхэм
регионым IoфшIэлэпIэ чIыпIакIэхэр зызэхашэхэнхэ ыкIи IoфшIэн-
мыгъотыныгъэм къыцырагъэIыхын зэралэкIыгъэр ары. Джэсир
фэдэу республикэм инвестициехэр къыхалхъанымкIи, мэкъу-
мэциымкIи гъэхъэгъэшIухэр ишхушIыгъэх. Социальнэ лэныкъо-
ми гъэхъэгъэ шIулаехэр щышхушIэх. Адыгэ Республикэм щы-
псэурэ цIыф лъэпкыбэмэ ыкIи ащ илэшхъэтетхэм ятекIо-
ныгъэ анахъ шъхьалэр регионым общественнэ-политикэ зыпкы-
итыныгъэ, лъэпкэ зэгурьIоныгъэ зэрилхэр ары. Шъуиреспу-
ликэ ыпэкIэ хэхьоныгъэ ышIынымкIэ, щылэкIэ-псэукIэм зыкIэ-
гъэгъэгъэнымкIэ ар уасэ зыфэишIыгъо гъэхъэгъэишхоу щыт.

Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм псауныгъэ дахэ ялэнэу, ма-
мырэу, рэхъатэу псэунхэу, IoфшIэнми гъэхъэгъагIэхэр щашIы-
нэу сафэлъаIo.

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIукIэ
и Къэралыгъо Думэ и Тхьаматэу Б. ГРЫЗЛОВ

Рашид Нургалиевыр Адыгеим щылаагъ

Адыгэ Республикэр загъэпсы-
гъэр илэс 20 зыщыхъугъэ ма-
фэм Урысые Федерацием хэ-
гъэгъу кIoцI IoфхэмкIэ иминистр-
рэу Рашид Нургалиевыр респуб-

ликэм ихьэкIагъ. Ащ пэгъокIы-
гъэх АР-м и Лышхъхъу Тхьаклу-
шынэ Аслъан, АР-м и МВД ипа-
щэу Александр Речицкэр, феде-
ральнэ ыкIи республикэ къэра-

лыгъо органхэм ялыкIохэр, нэ-
мыкIэхэри.

Нэужым министрэмрэ АР-м и
Лышхъхъэрэ зэгъусэхэу АР-м и
МВД ибазэ къекIоллаагъэх, правэ-
ухъумэкIo органхэм апае ашIы-
гъэ псэуалэхэм якъызэгъухын
ахэр хэлэжыагъэх.

(ИкIэух
я 2-рэ нэкIубгъом ит).

Правительствэ телеграммэхэр

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор!
Ори, республикэм щыпсэурэ пстэуми хъугъэ-шIэгъэ шIагъом — Адыгэ Республикэр загъэпсыгъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэшI сышъуфэгъушIо. Къыблэ федеральнэ шъолъырым ирегиону псынклэу хэхъоныгъэ зышIырэмэ, экономикэм, социальнэ лъэныкъом, наукам, культурэм текIоныгъэхэр щызышIырэмэ Адыгеир ащыщ.

Республикэм исхъу тарихъ иэн-хэбзэ бай зIлэхэр Урысыем и Къыблэ щыпсэурэ лъэпкъэхэм язэныбджэгъуныгъэ игъэпэнтэн, Къыблэ федеральнэ шъолъырым иэкономикэ, инауачнэ амалхэм язэгъэушъомбгъун фэIорышIэх.

Адыгэ Республикэм щыпсэурэм насып, псауныгъэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу яIэнэу, зэдэти Хэгъэгъушхоу Урысыем ищытхъу аIоным пае рахъыжхэрэ Iоф нэпчэ гъэхъагъэхэр щашIынэу афэсIо!

Льытэныгъэ къышъуфэгъушIэу Урысые Федерацием и Президент и Полномочнэ лъыкIоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыIэ В. УСТИНОВ

***

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор!
Торжественнэ зIукIэм хэлэжхэу льытэныгъэ зыфэсшIы-хэрэр!

Ори, Адыгеим щыпсэурэ цIыф лъэпкъыбэхэм ишъуим-фэки — Адыгэ Республикэр зызэхъагъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэшI сышъуфэгъушIо!

Адыгэ Республикэм Урысыем ифэишъошэ чIыпIэ щеубыты, тыхэгъэгъу иэкономикэ, инауачнэ, икультурнэ хэхъоныгъэ шIахъышIу хеишIыхъэ.

Республикэм иIэшъхъэтетхэм апашъхъэ ит пшъэрылгы-шхохэрэ Iофыгъо иххэмрэ язэишхоынклэ къэралыгъо-финанс уплъэкIуным ишIыкIаIэхэр къызэрэзфагъэфедэцтым сицыхъэ телъ.

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор, ори, Адыгэ Республикэм экIэ щыпсэурэм псауныгъэ пытэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу ишъуиIэнэу, экономикэ хэхъоныгъэхэ ишъуиIэнэу, мамырзу, ишъуэгъурыIоу ишъупсэунэу ишъуфэсIо!

Льытэныгъэ къышъуфэгъушIэу Урысые Федерацием и УплъэкIу палатэ и Тхьаматэу, Урысые Федерацием иуплъэкIу-счэтиIнэ органхэм я Ассоциацие и Тхьаматэу С.В. СТЕПАШИН

***

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу А. К. ТхьакIушынэм фэки
Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор!

Дагъыстан щыпсэурэ цIыф лъэпкъыбэхэм ацIэкIэ ыкIи сэ сшъхъэкIэ ори, Адыгеим исхъми Адыгэ Республикэр зызэхъагъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэшI сышъуфэгъушIо.

Мы юбилеим республикэр зэрэныбжыкIэр, ащ хэхъоныгъэ зэрэишIырэр, Урысые Федерацием зэрэхъагъэр ктэзыушыхъатыр къэралыгъо статус зэриIэр къыхъэцI. ЛэиIэгъубэхэм къакоцI Адыгеим тарихъ зэгъуишхо къыкIушъ. Непэ республикэр хэгъэгъу ирегионхэу анахъу псынклэу хэхъоныгъэ зышIы-хэрэм зэу ащыщ. Ащ промышлениэ производствэм, мэкъу-мэциым хэхъоныгъэ щашIы, турист-рекреационнэ амалхэр гъэхъагъэ хэлъу къышъуфэгъэфедэх. Республикэу Дагъыстан-нымрэ Адыгеимрэ бэиIагъэу зэныбджэгъуныгъэ зэдэриIэ. Къош зэфыщытыкIэхэр зэрэпэтицтхэм, Дагъыстан Республикэмрэ Адыгэ Республикэмрэ ясатыу-экономикэ, культурнэ зэхъыны-гъэхэм тапэкIэ хэхъоныгъэ зэрэишIыцтым сицыхъэ телъ.

Мы мэфэки мафэм, Аслъан Кьытэ ыкьор, ори, республикэм щыпсэурэ пстэуми псауныгъэ пытэ, щыIэкIэ-псэукIэ дэгъу ишъуи-Iэнэу, мамырзу ишъупсэунэу, гъэхъагъэхэр ишъуишIэнэу ишъуфэсIо.

Республикэу Дагъыстан и Президентэу М. МАГОМЕДОВ

***

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу А. К. ТхьакIушынэм фэки

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор!

Ори, Адыгеим щыпсэурэм республикэм ия 20-рэ илъэс фэшIкIэ сышъуфэгъушIо!

Адыгэ Республикэр непэ федеральнэ шъолъырым и субъект-хэу анахъу хэхъоныгъэ зышIыхэрэм, республикэм иэкономикэ, исоциальнэ зыпкытныгъэ гъэпэтигъэным, цIыфхэм ящы-IэкIэ-псэукIэ зыкъегъэлэтыгъэным атегъэпсыхъэгъэ Iофыгъохэр гъэхъагъэ хэлъу зэшIозыхырымэ зэу ащыщ. ТиныбджэгъушIу-хэм ягъэхъагъэхэмрэ ятеIоныгъэхэмрэ тарэгъушхо, Темеыр Кавказым инеуицIыр мафэ зэрэдэгъуцтым илъэпкэ къэгъуаIэу ар зэрэицтым тицыхъэ телъ. Мы мэфэки мафэр республикэр гъэхъагъэхэм зыцафэкиоцт чэзукIэм иубланIэу орыхъу. Адыгеир, иIур, мамырныгъэр, насыпыр уерэгъогъушIо!

Республикэу Темеыр Осетием — Аланием и Лышъхъэу Т. МАМСУРОВ

***

Льытэныгъэ ин зыфэсшIырэ Аслъан Кьытэ ыкьор!

Адыгэ Республикэр загъэпсыгъэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэшI сыпфэгъушIо. А илъэххэм къакоцI бэ ашIагъэр, ау нахъ шъхъа-Iэр — мамырныгъэ щыIаIэр къаухъумэн зэралгъэкигъэр ары. ЗэгъурыIохъу, зэдэгъушхоу ти республикэу лъэпкэ зэфэишъаф-хэр щызэдэгъушхоу, дин зэфэишъафхэр щалэгъышхоу. ЦIыфхэмрэ Хэгъэгъуи хэхъоныгъэ ашIыным тегъэпсыхъэгъэ уиIофшIэнкIэ Тхьэр къыбдэгIэнэу сыпфэлъаIо.

Льытэныгъэ къыпфэгъушIэу Адыгеимрэ Мыекъуапэрэ яепископэу ТИХОИ

Чъэпыогъум и 7, 2011-рэ илъэс

Рашид Нургалиевыр Адыгеим щыIагъ

(*Апэрэ нэкиуб. къыищэжъэ*).

Республикэ полицием иматери-альнэ-техническэ базэ хэхъоны-гъэхэр ышIынхэмкIэ IэпыIэгъу къафэхъурэ республикэм и Пра-вительствэ зэрэфэразэр Р.Нургалиевым къыIуагъ. Адыгеим имэ-фэки мафэ ехъулIэу мыщ фэдэ ад-министративнэ унэхэр зэрэтыхэ-рэм мэхъаншхо иIэу ащ ылгы-тагъ, къулыкъушIэхэм ар шIу-хъафтын шыпкыгъэ зэрафэхъурэ къыхигъэщыгъ. Медикэ-санитар-нэ частымрэ административнэ унэмрэ зэрэзэтырагъэпсыхъагъэ-хэр пашэхэм нэужым ауплъэ-кIуфъ, алъэгъугъэм ыгъэрэзагъэх.

— 2011-рэ илъэсым имэзий пштэмэ, бзэджэшIэгъэ хылыгъэу ыкIи хылыгъэ дэдэу республикэм щызэрэхъагъэр процент 15-кIэ нахъ макIэ хъугъэ, ар узыгъэгъу-шIорэ къэбар. Непэ полицием Iоф щызышIэхэрэм зэрифэшъуа-шэу къулыкъур ахъын амал яIэ-ным Iоф дэтэшIэ, ахэр социаль-нэу къэухъумэгъэнхэм тыналэ те-тэгъэты. Къэнэжыгъэр ежъ пра-вэухъумэкIо органхэм япшъэ-рылгъхэр тэрэзэу агъэцэкIанхэр, цыфхэм яфитыныгъэхэр къаухъу-мэнхэр арых, — къыIуагъ мини-стрэм къэзэрэугъоигъэхэм закы-фигъазэзэ.

АР-м и Лышъхъэу къызэрэ-хигъэщыгъэмкIэ, республикэ МВД-м иIофшIэн зэрэзэхичхэрэм егъэразэх ыкIи амалэу щыIэмкIэ тапэки IэпыIэгъу рагъэгъотыщт. Тызыщыпсэурэ регионьр рэхъа-тэу, мамырзу, щынэгъончъэу псэуным, инвестициехэмкIэ хъо-псагъоу щытыным апае АР-м и Правительствэ ышIэрэр макIэп, а IофшIэныр тапэки лъагъэкIо-тэн гухэлъ шыл.

ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшIы-гъэ псэуалгъэхэм яшIын илъэси-тIум къыкIоцI кIуагъэ. Ахэм апэ-лухъэгъэ сомэ миллиони 146-р федеральнэ гупчэм къытIушщыгъ, республикэри IэпыIэгъу афэ-хъугъ. Мы аужырэ илъэситфыр пштэмэ, правэухъумэкIо орган-хэм яматериальнэ-техническэ базэ хэхъоныгъэшIухэр ышIы-гъэх, унакIэхэм адакIоу, ящыкIэ-гъэ оборудованиер, автомобиль-хэр, нэмыкIэхэри арагъэгъоты-гъэх.

Къулыкъу ахъызэ зидунай зы-хъожыгъэхэм ыкIи Хэгъэгъу ззо-шхом хэкIодагъэхэм ясаугъэт па-щхэр екIоллагъэх, ащ къэгъагъэ-хэр кIэралъхъагъэх.

ПравэухъумэкIо системэм непэ щыкIорэ зэхъокIыныгъэхэм афэ-гъэхыгъэ зэхэсыгъоу щыIагъэм

АР-м и Лышъхъэу изэIукIэгъухэр

АР-м и Лышъхъэу ТхьакIу-шынэ Аслъан республикэм ия 20-рэ илъэс ипэгъокIэу Адыгеим икыушъхъэ анахъ лъагъэу Чыгу-шъхъэ дэкIоегъэгъэ купыр ты-гъуасэ ригъэблэгъагъ.

— Лыхъужыныгъэ зешъухъа-гъэ, ащ тырэгъушхо ыкIи тышъу-фэраз, — къыIуагъ Лышъхъэм купым хэтхэм закыфигъазэзэ. — Республикэм июбилей ихэ-гъэунэфыкIын шъуиIахъ мыма-кIэу хэшъульхъагъэшъ, тигуапэу непэ шъутэгъашIо.

Нэгъырэ 18 зэпстэумкIи Чы-гушъхъэ дэкIоегъагъэр, лъэныкъо зэфэшъхъафхэм ахэр ащэлэжъэх. Мы Iофым кIэщакIо фэхъугъ ыкIи купым пэцэныгъэ дызэри-хъагъ АР-м мэкъумэщ хъызмэ-тымкIэ иминистрэ игуадзэу Хъа-пэкIэ Аслъан. Быракъыр Адыге-им икыушъхъэ анахъ лъагъэ ша-гъэлэнэу зырахъухъэм пэрыохъу зэрафэмыхъугъэхэу, ары па-кIошъ, мымакIэу зэраделэгъэхэм, ашIагъэм мыщ фэдэу уасэ къы-зэрэфашIыгъэм афэшI республи-кэм ипащэхэм зэрафэразэ-хэр купым ипащи, нэмыкIэу ктэ-гушыIагъэхэм къыхагъэщыгъ,

«тхъашъуегъэпсэу» къараIуагъ.

ТхьакIушынэ Аслъан купым хэтгъэгъэхэм нэгъэлъ шIухъа-фынхэр афишIыгъэх. Ащ ипэгъо-кIэу ежъхэм республикэм ибы-ракъэу юбилеим пае хэушъхъа-фыкIыгъэу арагъэшIыгъэр къы-ратыгъ. Ягъогу зыфэдагъэм, къы-ныгъоу, пэрыохъоу апэ къыкIы-гъэхэм ТхьакIушынэ Аслъан къаIэупчIагъ, зыпари хэмыкIуа-дэу ыкIи мыфыкыуагъэу къызэ-рэкIожыгъэхэр пстэуми анахъ шъхъалэу зэрэщытыр ащ къыхи-гъэщыгъ, шIоу шыIэ пстэури къадэхъузэ ящыIэныгъэ лъыкIо-тэнэу къафэлъэуагъ.

***

Нэужым ТхьакIушынэ Аслъан Адыгеим и Лышъхъэу иIофшIанIэу ренэу Москва щыIэм ипащэ ыкIи ащ шылажъэхэрэм зэIукIэгъу адыриIагъ. АР-м и Лышъхъэу иунашъокIэ федеральнэ орган-хэмрэ Москва и Правительствэ-рэ зэпхыныгъэ адыриIэнымкIэ ащ иотдел ипащэу Виктор Фо-менкэм медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфиIорэр фагъэ-шъошагъ. Ар къэзыушыхъаты-рэ бгъэхалъхэмрэ тхылымырэ

УФ-м и МВД ипащэ къышыгу-шыIээ, региональнэ ведомствэм иIофшIэн зэрэзэхичхэрэм, ащ лъэныкъо дэгъоу ыкIи дэуи иIэ-хэм кIэкIэу къащыуцугъ, пшъэ-рылъ шъхъалэхэр къыгъэнэфа-гъэх.

— Къэгъэлъэгъон закыохэр арэп Iоф зыкIатшIэрэр. Феде-ральнэ законодательствэм къы-дилыгъэрэ лъэныкъо пстэури къулыкъушIэ нэгъырэ пэпчъ ыгъэцэкIэн фае. Ащ тетэу Iоф зы-мышIэхэрэр правэухъумэкIо ор-ганхэм ахэдгъэкIыщтых, — къы-Iуагъ федеральнэ министрэм.

Рашид Нургалиевым къызэри-IуагъэмкIэ, къыхъащт илъэсым къышгъэгъагъэу полицейскхэм ялэжъапкIэ хэпшIыкIэу къыхэ-хъошт. ГушыIэм пае, «старший лейтенант» зыфиIорэ цIэр зиIэм джырэ лъэхъаным гурытым-кIэ сомэ мин 20 къэгъахэмэ, 2012-рэ илъэсым а пчъагъэр сомэ мин 42-м кIэхъащт. Джащ фэдэу пенсиехэмэ къахъэщыт.

УФ-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ ипащэ унашъоу ышIыгъэм диштэу АР-м и МВД икыулыкъушIэ нэгъырэ заулэмэ къалэгъыгъэ ведомствениэ тын лъапIэхэр аратыжыгъэх. АР-м и Лышъхъэу иунашъокIэ медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфи-Iорэр республикэ ГИБДД-м иин-спектор шъхъалэу Чыназыр Алыи фагъэшъошагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ТхьакIушынэ Аслъан ритыжыкы-гъэх. Ыгуи ыпси хэлъэу иIофшIэн зэригъэцэкIэрэм фэшI зэрэ-фэразэхэр къыхигъэщыгъ, псау-ныгъэ иIэу, иIофшIэн гъэхъагъэ-хэр щышIыхъэзэ лъыгъэкIотэнэу фэлъэуагъ.

***

Мы мэфэ дэдэм ТхьакIушынэ Аслъан Кубань къээкыдзэм и Мыекъопэ къээкы отдел иатама-нэу Борис Куценкэм IукIагъ. БгъуитIур Iофыгъо зэфэшъхъа-фхэм атегушыIагъэх.

Республикэм игъэцэкIэкIо хэ-бзэ органхэмрэ къээкы отделым-рэ зэрэздэгъагъэхэрэм АР-м и Лышъхъэу осэшIу къыфишIыгъ, зэфыщытыкIэ дэгъоу яIэхэр тапэ-кIи агъэпытэзэ, яIо зэхэлъэу Iоф зэрэздэгъагъэхэр къыхигъэщыгъ.

Республикэр загъэпсыгъэр илъэс 20 зэрэхъугъэм фэшI Ку-бань къээкыдзэм иатаманэу Николай Долуда ыцIэкIэ ТхьакIу-шынэ Аслъан, цIыфэу мыщ шы-псэухэрэм къафэгъушIагъ. ШIу-хъафтынэу сурэтшIыгъэ дахэ республикэм ипащэ къыритыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт,

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм щыпсэу льытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Республикэу лъэпкъым ыцIэ зыхъырэр тилэ зыхъугъэр, нэмыкI субъектхэм афэдэу ари Уры-сые къэралыгъошхом хэтэу зыпсэурэр илъэс 20 зэрэхъугъэр тызэрыгушхорэ, тыгухэр къэзыIэ-тырэ мэфэки лъапI. Пстэуми тинэрлыгъэу цы-Iэныгъэм илъэныкъо зэфэишъафхэмкIэ Адыгеим хэхъоныгъэхэр зэрэишIыгъэхэр. Цыфэу ащ цы-псэухэрэм язэгъурыIоныгъ, мамырныгъэр ахэм зэрагъэлъапIэрэр, ащ зэрэфэлажъэхэрэр ары а зэпстэуми лъапсэу яIэр.

Цыф лъэпкъыбэу Адыгэ Республикэм щыпсэу-хэрэм цыIэкIэ амалэу яIэхэм ахэхъоным пае

Иофышхо къэралыгъом ипацэхэм ашIэ, тапэки пшъэрылгышхохэр зыфагъэгъушъышхо. Алахъталэм телъэу мамырныгъэу ти республикэ илъыр нахъ пытэзэ, гъэхъэгъэишIухэм такыфэкиIон тлъэкIынэу. Мы мэфэки лъапIэм — Адыгэ Республикэм и Мафэ фэшI сичIыIэгъухэу льытэныгъэ зыфэс-шIыхэрэм сафэгъушIо, псауныгъэ пытэ, насып яIэнхэу, тигухэлъышIухэр Алахъталэм къыдди-гъэхъунхэу телъэIу.

Адыгэ Республикэм ыкIи Пшызэ шъолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм ямуфтигеу ЕМЫЖ Нурбий

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Адыгэ Республикэм иагропромышленнэ ком-плекс инауачнэ ыкIи ипроизводственнэ пшъэрылгы-гъэцэкIэн хэхъоныгъэ фэхъуным ашъхъэкIэ яIа-хъышхо зэрэхашIыхэрэм пае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **Джымэ Разет Шэрэлыкъо ыпхъум** — Урысыем мэкъу-мэщымкIэ и Академие и ГНУ-у «Мэкъу-мэщымкIэ Адыгэ научнэ-ушэтэкIо инсти-тутыр» зыфиIорэм ибухгалтер шъхъалэ;

— **Ряполов Владимир Василий ыкъом** — Урысыем мэкъу-мэщымкIэ и Академие и ГНУ-у

«Мэкъу-мэщымкIэ Адыгэ научнэ-ушэтэкIо ин-ститутыр» зыфиIорэм итракторнэ бригадэ ибри-гадир;

— **Саный Юрэ Аскэрбий ыкъом** — Урысы-ем мэкъу-мэщымкIэ и Академие и ГНУ-у «Мэкъу-мэщымкIэ Адыгэ научнэ-ушэтэкIо институтыр» зыфиIорэм иди-ректор производствэмкIэ игуадзэ;

— **Хьурэтэ Аслъан Хьусен ыкъом** — Уры-сыем мэкъу-мэщымкIэ и Академие и ГНУ-у «Мэкъу-мэщымкIэ Адыгэ научнэ-ушэтэкIо инсти-тутыр» зыфиIорэм чIыгулэгъынымкIэ ыкIи агро-химиемкIэ иотдел инауачнэ IофышIэ шъхъалэ.

Адыгэ РеспубликэмкIэ МВД-м иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэщытгъэу, Краснодар крайм и Адыгэ хэку исполком и УВД илъэсыбэрэ пэцэныгъэ дызезыхъэгъэ Поддубный Алек-сандр Иван ыкьор зэрэщымылэгъыр гухэкIышхо щыхъоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр зидунай зыхъожы-гъэм иунагъорэ илахъылхэмрэ афэтхъаусыхэ.

**(КъызыкълэтыкЛорэр
чъэпыогъум и 1-м
кыдэКыгъэ номерым ит).**

Зы соми иджыбэ кымыхъу кыуаджэм дэсым ащ фэдэ кыбдэхъуштыгъу зыфэгъэжыкълэна, Шумафэ гуагъу иеу къешлугъ, ау мышкълэ зышлугъэ къэкълэгъэщтыр ымышлэу егъушхысэщтыгъ. Ащ пэпчэ ыгукълэ зылылэсэщтыгъэр Сусан ары: «Арына йофшлэгъукълэ илэ ситэным кълэзыгъэгъушлугъэщтыр?» Ары дэдэу теубытагъэ фэшлэуштыгъэп, ышлэшхъуштыгъэп пэслыхыгъу илагъэр йофшлэгъукълэ ыштэнэу илэ рилогъэныр, зыгорэу кышчыхъун зэрилэжыкълэщтым кымыубытыгъэныр.

Зэмылэгъухэм, йофшлэгъу зэрэзэфэхъугъэхэм ныбджэгъу зэфышлэгъэх. Лымыщэкъомэ адэжэ Шумафэ ихъэу, икълэу ыублагъ, йанэм зэдыпэхсэу зэдашхэу, зэдэшхохэу кыхыкълэщтыгъ. Ар Шумафэ игопагъ, лъэшэу ыгу рыхыгъэгъэ бзылфыгъэр ынэгъу клэт, ау Сусанэ кызырэгъэгъэзыгъэр нахыбэрэ ыгу кызырэгъэгъэжыкълэу гумэкълэу кыфыхыштыгъ, зыгорэу кыкълэ-йоным тещыныхъэу зыфэсакыжыштыгъ. йофшлэгъукълэ зэриштагъэм фэшлэу Андзаур фэразэм, етлани ежэ шлэу ылыгъуштыгъэ пшъашгъэр псэогъу зэрэфэхъугъэм гучыгъэу фыригъэшлэгъэр жъужыпэщтыгъэп.

Пчыхъэм Шумафэ Лымыщэкъомэ адэжэ зэхэм Сусанэ ипшъэшгъэгъу Светэ исыгъ, зэрэгъэгъушлэгъэу столым клэрысыгъэх. Андзаур гъэзет горэм халпъэу диваным игъэкълэгъагъ. Кызырэгъэгъу кыфэгъэгъу кыпэгъэгъу:

— Дэгъоу укълэуагъ, Шумафэ. Бзылфыгъытлэу зэлукълэмэ зэрыгушлэгъэхэр ошлэба, аорэр сшлэмыгъэшлэгъонэу сызэгъу сышысыгъ. — Етлани ипсэогъу зыфигъэзагъ. — Моу, Сусан, тшхын горэхэр кытфахъ, ори хыкълэу илэ, сэри ары, бжъэ зырыз горэ зэдэтлэгъы.

Зигъот ин унагъор гъомылапхэм фэныкълэна, Сусанэрэ Светэрэ зэдэлэжхэу шхынхэр йанэм кытырагъэуцагъэх. Хыкълэхэр зэрялэщтыр ашлэзэ пэшлэуыгъэшхэу зыфагъэхъа-зырыгъэм фэдагъ, чэтгъэжъа-гъы, картоф гъэжжогъэ шынлэгъэ кыгъоу котлетхэри, нэкулъ, къое бзыгъэхэри, икра шлуцли йанэм кытехыгъэх. Андзаур тэджи шъонхэр барым кыдыжыгъэх. Ахэр йанэм кызытырегъэгъуохэм, апэу коняк бэшэрэбэу жьогъуитф зытедагъэм лыгъэбагъ. Ащ илуко кылуи-хызэ къэупчлагъ:

— Хэтэ коняк ешъоштыр? Бзылфыгъытлэу зэплэжыгъэ. Светэ конякыкълэ иклас. Етлани коняк кызырэгъэгъу Андзаур кышлэгъэр, кыдэзыгъэкълэу ежыркълэ къэшлэгъуаеу бзэ горэмкълэ тетхагъэу бэшэрэб клэракълэ зэрыгъэр. Ащ ригъэнэщыгъэ фэдэу зыкышлэу Светэ кылуагъ:

— Мырэу бэшэрэб клэракълэм итыр дэгъу дэдэн фэе, сыуплэгъуштыгъ, сэ кысфигъахъу.

— Ащкълэ ухэукъуагъэп, французмэ къашыгъ, анахъ коняк дэгъоу алыгъэрэмэ афэд, — Андзаур ар кылуи, апэу Светэ коняк фыригъэгъуагъ, ежымы зыфыригъэгъуагъы ыгъэуцужыгъ. Аркълэ бэшэрэбым лыгъэбагъ. — Шумафэ конякыкълэ икласэп, пхъэ-

цламэ пэоу ало, аркълэ нахъ кыкълэу. — Ащ аркълэ зыфырегъэгъуахэм, шампанскэ бэшэрэбышхом ылулэ дышгъэпсегъэшхуагъэу гъоф плуагъу йулъыр кытыритхы йукоу кызыгъэланлэм, шхончыо макълэ пылуагъу кылуиути, клэшхом еутэкли, пклатэу, лятэу джэхашхом кытефагъ, шампанскэри кыбыжъуыкълэу. Сусанэ ибжъэ зырегъахъом ащи кышчыжъуи лэсэжыгъэ.

Бжъэм рагъахъо кълэс ехъохъуэхэу йанэм пэсхэм бжъэ

жыалымыр? — Йахкълэ ыштагъэп Шумафэ.

Ащ хэлъыр кышлэгъэу, ипшъэшгъэгъу ыгу шышлэгъэр зэхышлэу, Шумафэ кыфидзыгъэ гушылэу гуаохэм кызырэгъэгъэфынчъагъэр инэрылэгъути, ыгу кыдыдаемэ шлоигъоу Светэ кълэуагъ:

— Сусан, Андзаур узэрэдэ-кълэуагъэм сэ еплъыкълэу фысилагъэр нэмыкълэу, «Лыжыым ушлэнагъа, нэмыкълэу умыгъотышт фэдэу» сшотыгъ шхыа-ем, дэгъоу пшлагъэу ары джы

бзылфыгъэм ишэн. Ащ игушлугъуи, игукълэи, шлулэгъуныгъэ джэуапынчъэм ыгу шышлэгъэрэри, зэкълэ ыгу ихыкълэу кыгъэгъэгъонымкълэ лашэу илэ нэпсыр ары. Сусанэ мы лъэхъаным теубытагъэу кылон ылыгъэщтыгъ ахэм ашышэу анахъэу ынэпсыхэр кызыфыжыагъэр, енгъуагъо мызэу-мытлукълэ.

Ипшъэшгъэгъу ыгу фэгъоу Светэ кълэуагъ:

— Сыда, Сусан, ынэпсыхэр пфэмыубытыжыгъэху кълэу-

кълэнэнэп» зэриложыи, кълэсагъ.

Гъолыжыгъэу, ау чыер кыкълэуштыгъэп, илэ икълэтыкълэ ыгъэгъэмкълэу шылъыгъ. Джынэс ар ыгу кызырэгъэгъуыкълэу мысагъэу зыфилэгъуагъэу сотовэ телефоныр кышты, илэ фытеуагъ, ау джэуапынчъагъ. Ащ джыри Сусанэ нахъ кыгъэгъэмкълэу, ежэ Андзаури кызырэгъэгъуыкълэу мысагъэу филэгъуагъ.

Нэфшъагъо хъугъагъэу Сусанэ чыем зылуечым. Ыгу зэрэмыпсэфыштыгъэр, зэгупшысагъэхэр арыхэщтын ынэмэ акълэжыгъыгъэр, илэ фэгъэхыгъэу зэхэлэшхуагъэу пкълэхъэпэ йаехэм ахэтыгъ. Ащи шлу шымылэу кышчыгъэхъу. Хъун ылыгъэщтыгъ зэгупшысагъэхэм кыкълэуагъэщтыжыгъэу ыгукълэ кълэуагъ: «Алахыым ерэмыд!» Илэ ыпсэ хэлъыкълэ арэп, ау Шумафэ бзылфыгъэхэр зыфэдэхэу ылуагъэр йахкълэ ыштахэрэп, ежэ сьд фэдэу ыгукълэ илэ фышчытми, фэап мыхъун кълэуагъэлэ-нэу, шэрэ, дунаир ины.

Чэщым ыгъыныгъэр макълэми, илэ икълэмыкълэжыкълэу гупсэф кырымыгъэу Сусанэ жъэу кълэ-тэджыжыгъ. Унэм имызэгъэшхуо икълэу, илэ кыдэхъажыгъэу ылыгъуным клэхъопсэу кълэа-пчъэм ылыгъыкълэу плъэу бэ-клэерэ щытыгъ. Кълэмылэгъуахэ зэхъум кыхыжыгъыгъ. Ыломэ, ышлэмэ хъуштыр кыфэгъэгъуштыгъэп. Чэщэ закълэу лыр кълэтыгъэу пае клэдыгъэ ылоньш, бырсыр кыкълэуыныр кырыгъэгъуштыгъэп. Нэрэ-псэрэклэ шэджагъо нэс зилэ-жагъ. Ащ нахыбэ фэшылэ-жыгъэп, Шумафэ фытеуагъ.

— А Шумафэ, Андзаур кълэ-кълэжыгъэп, икълэтыкълэу сымы-шлэу сэгъэгъэмкълэ.

— Ар къэбар дэй, — апэм ылуагъэми, бзылфыгъэм ыгу ымыгъэкълэу шлоигъоу хъугъэшхуо шымылэу кышчыгъэхъу-ным Шумафэ пылгыгъ. — Сы-дэу шлэхэу угу бгъэкълэдыгъа, Сусан, чэщэ закълэу лыр кълэтыгъэу пае дунаир кълэжыгъэу кызышчыгъэхъоу. Адыгэ бзылфыгъэмэ ащ нахъ апэклэжы-щтыгъэба, ялыхэр дэклэхэмэ, зыдэклэжыгъэри кълэамафэу зы тхыамафэ, тхыамафэу, ащ нахыбэри кълэтыштыгъэх. Адыгэллыба Андзаур, зи ар зыдэхъугъэ шылэп, чэщым кълэ-тын фэу чыпэлэ ифагъэмэ кълэ-кълэжыгъэп.

— Ары шхыае, ащ фэдэ чыпэлэ ифагъэмэ макълэу кысы-гъэу хъуштыгъэба, — Шума-фэ телъхыпэлэ ышылгъэр къа-быркълэу ыштагъэп Сусанэ. — Сэ зыфэгъэгъуи телефоныр хы-гъэпкълэу фэдагъ, сьдэгъу-щылэп слэжыгъэп.

Ащ Шумафэ нахъ кыгъэгъэмкълэу. Ащи хъун ылыгъэ-щтыгъэу зыгорэхэр ышхыгъэ кы-хыагъэх, ау зэрэригъэгъэгъахэу кышчыгъ:

— Кысфигъагъэба, Сусан, Андзаур адыгэллыш ары, чэщэ закълэу кълэмыкълэжыгъэп пае шъузым макълэу кырыгъэгъуыкълэу зэрипсыжыгъэп. Пчыхъэ нэс кызымыкълэжыгъэрэм, полицием макълэу езгъэлун.

Пчыхъэ нэс Сусанэ илэ пэ-плэагъ, ау шылагъэп. Ар Шу-мафэ рилуагъ.

— Ашыгъум пчэдыжэ по-лицием сыкълэ, — ылуагъ Шу-мафэ, — ау Андзаур ащ нэс кълэжыгъэмэ мэкълэчъэ сы-мышлэ.

(Джыри кыкълэжыкълэуштыгъ).

ПЭНЭШЪУ СЭФЭР

АКЪЫЛЫР

НЫБЖЫЛ КЪЫДЭКЪО

Повесть

зытлэуш зыдалэтыгъагъ шагу кълэапчъэм зыгорэ кызырэгъэгъуагъэмкълэ макълэу кыгъэгъэгъу пчъэм дэжэ хэлэ одыжыныр кызытеом. Андзаур тэджи еклэуагъ, «хэтэ ар?» зэлом, кырыложыгъэр йанэм пэсхэм зэхыгъэп.

— Шъо шыушысыгу, шыушх, шыуешъу, сэ чыпэлэ горэм псынкълэу сынымысы хъуштыгъ, — ылуи, икълэптан зытыриу-бгъуи Андзаур ежыагъ.

Бысымыр зэрахэкълэу йанэм пэсхэм ашлоигъоджэ дэ-дагъэп, нахъ шхыафит-гуфит-гъу гушылэштыгъ. Шумафэ бзылфыгъэмэ ябжъэмэ шъо-ныр афыригъахъуи, ежымыи зызыфырегъэгъуагъыжыгъэм, бжъэм кълэжыгъэу:

— Мы бжъэм кълэжыгъэ-щтыр ары. Мы унэм сыкълэу-хыгъэрэп апэрэп. Андзауррэ сэры-рэ йанэм тызэдэпсэу бжъэ зэдэтлэгъу кызырэгъэгъуыгъэр зэп, тлоп. Ащ пэпчэ Сусанэ сы-фэгъушломэ шлоигъоу сыгу кыдэчъаещтыгъ, ау илэ зыго-рэу кышчыхъуным сызэрэгъэгъуыгъэрэм сыкълэузыри-лажэщтыгъ. Кышчыхъун ылыгъэ-кыштыр кълэушлэгъахэу кысышлэу. Ош пай, Сусан, мы бжъэр, — зыфигъэзагъ. — Уинысэщэ джэгу сыхэтынэу синасып кымыхыгъэми, «шлу-плэгъуэрэ лыжыгъэм», — а гу-шылэхэр телуныкълэу клэгъэгъу-хыгъ, — псэогъу уфэхъуи, «насыпшлэу» узэрэхъугъэм пае сыпфэгъушлэ.

Шумафэ ибжъэ зыфэгъэгъу, Сусанэ ибжъэ кыкълэуыгъ, ау емышыгъоу ыгъэуцужыгъ. Кълэ-шлэгъоуагъэп ащ игушылэхэр мэтэлыгъэу ыгу кызырэгъэгъуыгъэрэм кыфэгъушлэу иушхыагъоу оклаеу кълэуагъ. Чэфыгъоу ынэгъу клэжыгъэр зэкълэу клэдыжы, нэшхыгъэр кыкълэуагъ.

— Адэ, Сусан, уешхуагъэ-пи, угу рыхыгъэба бжъэм кълэжыгъэу?

«О укълэжыгъэми, сэ сыгу шышлэгъэр икълэуштыгъ» зэри-ложыгъэ Сусанэ. Шумафэ зы-кыфигъэзы ыгу кыдэуагъ кызылуишхыгъыгъ:

— Ужъалым!

— Сэра, хыаумэ ора нахъ

сызэрэплэуыгъэр. Джы шылэуагъэу уилэм фэдэ уиыгъэгъэгъу псэ-лыхыгъоу уиыгъэгъэгъу ахэтыгъэу сшлэгъэп. Ыцлэ занклэу кымы-луагъэми, кызырэгъэгъуыгъэрэ-кыгъэмкълэу Шумафэ кышлагъ ар ежэ зэрэфэгъэгъуыгъэр, Све-тэ зышагу мыжъо дидзэрэр. — Моу зэ еплэ нычхыагъэу уиыгъэ-тетым! Хырышхо горэм зы-фигъэгъэгъуыгъэрэкли мыхэм афэдэ шхынхэр, шъонхэр кы-тыригъэгъуоу зымылэжыгъэ-щтыгъ тхыапша шылэ.

Светэ кырыложыгъэу Шумафэ ыгу кълэжыгъэу кыфигъэгъэгъуыгъэрэ шлоигъоу ыгу кыпылыгъэдагъ, ау кыфэгъэгъуыгъэрэ. Ащ ычылэжыгъэу Сусанэ нахъ лъэшэу ыгу зэрэгъэгъуыгъэрэ ыгушылэу гуао-лыгъэгъэгъуагъ:

— Ары, ары, Сусан, уиыгъэ-щтыгъэу кылуиуагъэр шып-кълэ, шлулэгъуныгъэр мылкъу-клэ пхыжы, лыжыгъэм узыдэ-кълэ, насыпшлэу ухыгъ. Ыпэ-клэ сэ кызырэгъэгъуыгъэр бзылфыгъэхэм агу махэу, къа-бзэу, гукълэу ялэу, жыалыгъэу агу кымыхыагъэгъэгъу ары шхыае, шылэныгъэм сызчы-рехыгъэп шлош кыгъэгъэгъу ар еплыкълэу пхэнджэу зэ-рэгъэгъу, бзылфыгъэхэм кълэ-рар зэрымылэу, шхыгъэ фэшлы хъунэу зэрахымыр.

Бзылфыгъытлэу зэплэжы-жыгъэ.

— Сыд, Сусан, бзылфы-гъэхэм зэкълэми тызэдэригъа-штыгъэу Шумафэ тызэригъэ-мысагъэр тфэшхуашэу олгы-та? — къэупчлагъ Светэ.

— Ылон ыломэ, йуаплэ ит, — ащ нахъ Сусанэ кырыложыгъэп, ыгу шышлэгъэр кълэуагъэу ынэ-псыхэр кыкълэуагъэгъу.

Бзылфыгъэм фидзыгъэ гу-шылэу гуаохэм арыкълэжыгъэ-гъэу Шумафэ зэриложыгъэ: «Сыда ыгу сызкыгъэгъэгъуыгъэр, кълэу уклэжыгъэм сэшхор хэ-зылужыгъэгъэу зыфалорэм фэ-дэу хъугъахэм сызкылыгъэ-жыгъэр. Сифэшхуашэу кы-сылуагъ, ары, сыжыалым...»

Тхыгъэджэр, ори кълэпшлэ-гъэн фэе Сусанэ ынэпсыхэр кызыфыжыагъэхэр, ау ащ гу-лыштэныри лэшлэ дэдэп. Мыш-дэжыгъэм кыдэлэжыгъэгъэн фэе

гъэр? О пчылэу ситыгъэмэ кызыдэхъугъэм сырыгушхо-щтыгъ нахъ, сынэпс кълэжы-кълэжыгъэп.

— Ори сыгу укълэжыгъэми, — ыпэклэ Светэ кырыложыгъэу ыгу кълэжыгъэгъэхэу, инэшлэуыгъэу ыгу фэмыштыгъ Сусанэ ипшъэшгъэгъу йуды-сагъ.

А зэпеонхэм йанэм пэсхэр шхэнхэм, ешъонхэм фэмыкълэ-щыгъоу кышылэжыгъэу, зэралон кыфэгъэгъэгъуыгъэр, Андзаур кълэжыгъэгъэ емыжэхэу кызыбгырыкълэжыгъэх.

6

Хыкълэхэр унэм зэкълэжыгъэм джы кълэмыкълэжыгъэм, джы кълэжыгъэми ылозэ, Сусанэ бэ-клэерэ илэ пэплэагъ. Кълэмы-лэгъэгъэхэу зэхъум зыфыхыи ымышлэу хэгубжыкълэу: «Мы кълэжыгъэгъэхэм рапхыгъа сэ-ло, сьдэу бэрэ кълэтыгъа?» Ежэзэ езэщи гъолыжыгъэу, ау хэчъыен ылыгъэщтыгъэп, илэ икълэтыкълэу шломытэрэуу кълэжыгъэгъэхэу ылыгъэщтыгъэу бэ ышхыгъэ кышылэжыгъэгъэгъу. Зигъот инхэр зэрэшхыжыгъэ, зыгорэм унэшлэуеклоу, игъот на-хыбэ хъунымыкълэу пэрыохъу уфэхъоу кызышхыгъэрэм зи-римыгъалоу улуаригъэгъэхышт. Ащ фэдэхэр хъугъэхэу теле-визорым бэрэ кълэжыгъэгъэх. Хыагъу-шъугъэгъэм дихыгъэхэу, ежэ кыдэмыхыгъэгъэгъу о кызы-рэгъэгъуыгъэр зынэ кыкълэуа-хэрэри шылэ...

Ошъогур зэлибжыгъэу пчы-клэу кълэжыгъэуи, ащ клэхэтэу кълэаджэр кызыпэгъэгъэгъу шы-блэр кызыгъэгъэгъоу Сусанэ игупшысэ зэпигъэгъэгъу. «Тып-сып!» ригъалоу ошхыгъэгъэгъу хэр унашхыгъэм кытефэхэу ригъэгъэгъу. Шымылэуыгъоу кълэжыгъэгъэгъу, шхыагъэгъэгъу-чъэм лухыагъ. Унэ кыкълэуагъэ-рэр пльэгъуагъэу зыфалорэм фэ-дэу дунаир шлуныкълэу, шалэ-клэу кыраклэуы плонэу ошхыр лъэшэу кълэжыгъэгъэгъу. Ащ илэ хыубытагъэмэ хыгъэгъэгъуа-ным тещыныхыгъэу машинэм итлысхыи кълэжыгъэгъэгъу джэ-кълэуагъэмэ ыгъэгъэгъэгъуыгъэм пае гаражым члэплэмэ шлоигъоу ыгу кълэжыгъэгъэгъу, «нэлуагъэу илэ бэдэд, кълэжыгъэгъэгъу пае

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ия 20-рэ илъэс ФЭГЪЭХЫГЪЭ ЗЭЙУКІЭГЪУХЭР

Шыгъачъэм быракъыр щэбыбатэ

Адыгэ Республикэм ия 20-рэ илъэс зэрэдгъэмэфэкыгъэм дунэе мэхъанэ еттызэ, хъугъэ-шлагъэр тарихъым шуклэ зэрэхъагъэм тырэгъушхо. Иофтхъабзэу зэхашагъэхэм Урысыем и Къыблэ шьолъыр, Темыр Кавказым ялыклогъэр, Тыркуем, Сирием, Иорданием, Израиль, Абхъазым, нэмык хэгъэгъухэу тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэурэмэ къарыкыгъэхэр ахэлэжъагъэх.

щызыуплъэкIугъэхэр. Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишлукъафтынхэм якъыдэхын зэукIэгъур фэгъэхыгъагъ. Тренеру Е. Передерий ыгъэсэрэ Реди Принц апэрэ чыпIэр къыдихыгъ. Уахътэу тыригъэклодагъэр 2.48,3. Сильвер Фэйр ятIонэрэ хъугъэ.

АР-м и Лышхъэу ТхакIушынэ Аслъан хагъэунэфыкIырэ чыпIэхэр къыдзыхыгъэмэ афэгъушIуагъ, сомэ мин 250-рэ хъурэ шлукъафтынхэр аритыжыгъэх.

Мыекъуапэ иадминистрация ишлукъафтынхэм якъыдэхын шыухэр гъэшIэгъонэу фэбнагъэх. Апэрэ чыпIэр — Вольяж, ятIонэрэ — Несущий Шторм, ящэнэрэ Огненнэм къыдахыгъэх.

АР-м мэкъу-мэщымкIэ и Министертвэ ишлукъафтынхэр зыхышхэр язэрэмгыашIэу илъэси 3 ыкIи ащ нахъыбэ зыныбжэ шыхэмкIэ къызэдэчъагъэх. Легеланд зэкIэми анахъ лъэшэу къычIэ-кIыгъ, Хабар ятIонэрэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краймрэ ащыпсэурэ лъэпкъхэм язэныбджэгъуныгъэ фэгъэхыгъэ зэнэкъокъоу шыумэ ялагъэри гъэшIэгъоныгъэ. Илъэси 2 зыныбжэ шыхэмкIэ метрэ 1200-м щызэнэкъокъугъэх. Сандей Смайл атекуагъ. Зорюшкэ — ятIонэрэ, Приянкэ ящэнэрэ хъугъэх.

Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краймрэ ащыпсэурэ былсымэнхэм я ДиндэлэжъапIэ къызызIуахыгъэр илъэс 20 зэрэхъурэм ипэгъокIэу илъэси 3 зыныбжэ шыхэмкIэ метрэ 2000-м щызэнэкъокъугъэх. Вестервик апэрэ чыпIэр

къыдихыгъ, Магнум — ятIонэрэ, Мюрид ящэнэрэ хъугъэх.

Муфтиеу Емыж Нурбий спортсменхэм, тренерхэм афэгъушIуагъ, шлукъафтынхэр аритыжыгъэх.

Шы заводэу «Шэуджэнхъабл» зыфиорэм ишлукъафтынхэм зафбанэхэм, Эларион зэкIэми атекуагъ. Хъатыгъужыкыуае илъэси 150-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ шлукъафтынхэми шыухэр афэбнагъэх. Барс — апэрэ, Собос — ятIонэрэ, Радугэ ящэнэрэ чыпIэхэр къыдахыгъэх.

Зэнэкъокъухэр гъэшIэгъонэу зэрэкуагъэхэм фэшI АР-м и Лышхъэу ТхакIушынэ Аслъан, Премьер-министру КъумпIыл Мурат, зэхэщакIомэ зерафэразэхэр араIуагъ. Агрохолдингэу «Шэуджэнхъаблэм» идиректор шхъалэу МэрэтыкIо Адам иппотромым игъэхъазырынкIэ ИофшIэнышхо ыгъэцэкIагъ.

ІэкIыб хэгъэгъухэм къарыкIыгъэхэу Хъурмэ Хъасан, Хъарэху Хъакъ, Уджыху Ихсан, ТамзэкIо Фарыху, Хэкужэ Хъярдин, нэмыкIхэри шыгъачъэм еплыгъэх, тиреспубликэ иІэшхъэтетхэм гушыIэгъу афэхъугъэх. Адыгеим иартистхэу Дзыбэ Мыхъамэт, Сиху Аскэр, Валерия Болтановам, ХъаткIо Раситэ, ЖъэкъщэкIул Маринэ, нэмыкIхэми ордэхэр къаIуагъэх. Красногвардейскэ районым кыкIыгъэ хулыфыгъэхэу адыгэ шыуашэхэр зыщыгъхэм зэнэкъокъур къагъэдэхагъ. Джыгытхэм яIэпIэсэныгъэ тигъэгъушхуагъ. Адыгэ быракъыр зыгъэбыбэтэгъэ шыухэм шхъафэу ягугъу къэтшышхт.

Культурэмрэ искусствэмрэ яIофшIэмэ чъэпыогъум и 4 — 5-м мэфэкI концертхэр, зэукIэгъухэр зэхашагъэх, лъэпкъ Іэшлагъэхэр музейхэмрэ Мыекъуапэ игупчэу Лениным ыцIэ зыхырэмрэ къашагъэлэгъуагъэх, спорт зэнэкъокъухэр стадионэу «Юностым», къэлэ паркым, Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомеркIэ институт, республикэ иппотромым ащыкIуагъэх.

Спорт зэнэкъокъоу цыфхэр нахъыбэу зэплыгъэхэм шыгъачъэр ащыш. Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэрэ АР-м лъэпкъ ИофхэмкIэ, ІэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитетрэ зэхашэгъэ шыгъачъэм хэлэжъагъэхэр шлукъафтын 11-мэ якъыдэхын фэбнагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхакIушынэ Аслъан шыгъачъэм хэлэжъэрэмэ апашхъэ къышыгушIагъ. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо гъэпсыкIэ зэрэпытагъэр, экономикэм изыкыгъэлэгъэтын зэрэпылхэр, культурэмрэ гъэсэныгъэмрэ альэныкыкIи республикэм хэхъоныгъэхэр зеришыхэрэр, тиспортсменхэм хэгъэгъу ыкIи дунэе зэнэкъокъухэм медальхэр къащыдахыз, Адыгэ Республикэм ыцIэ спортышхом лъагъу зэрэщалэгъы-

рэр къыIуагъэх. Шы спортымкIэ Адыгеим зэхъокIыныгъэшIухэу щыкIорэмэ ти Лышхъэу мэхъэнэ ин аритыгъ, шыухэр зэнэкъокъум чанэу хэлэжъэнхэу, лъэшхэм анахъ лъэшыжхэм теклоныгъэр къыдахынэу афэлъэIуагъ.

Апэ ишъырэр мэгугъэ

Зэнэкъокъур зауилэм Адыгэ Республикэр илъэс 20 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ шлукъафтынхэм якъыдэхын шыухэр фэбнагъэх. Метрэ 1200-м илъэси 2 зыныбжэ шыхэмкIэ къышычъагъэх. Тренеру Н. Антонев ыгъэсэрэ шэу Маркиз зэкIэми анахъ псынкIэу къэсыжыгъ. Апэ ишъырэр теклоныгъэр къыдихынэу мэгугъэми, ыуж итхэми агу агъэкIодырэп.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет ишлукъафтынхэм якъыдэхын шыухэр гъэшIэгъонэу фэбнагъэх. Лайт Леджент апэрэ чыпIэр ыхыгъ. Тренеру Куржэ Анзор ыгъэсэрэ Мадамэ ятIонэрэ хъугъэ. Шыухэм яIэпIэсэныгъэ метрэ 2000-м къызэрэщагъэлэгъуагъэм тигъэгъушIуагъ.

Зэнэкъокъур нахъ къэзыгъэдэхагъэмэ ахэтэлъыгъэх илъэсиц ыкIи ащ нахъыбэ зыныбжэ шыхэмкIэ метрэ 2400-м зиухъазырыныгъэ

Сатыр заулэкIэ

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыф» Мыекъуапэ — «Астраханочка» Астрахань — 23 : 35.

Чъэпыогъум и 5-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

ФУТБОЛ. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И КУБОК

«Инэм» Инэм — «Блащэпсын» Блащэпсын — 4:1.
Чъэпыогъум и 4-м Мыекъуапэ щызэIулагъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, ІэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шхъалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шхъалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛЪЭ Руслъан**

**Редактор
шхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыж
зыхырэ
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшъэдэкIыж
зыхырэ
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зидэшIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
ІэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5258
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2419**

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыгъ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00